

COLEXIO CANICOUVA-VIGO

**OS ALIMENTOS
MAIO 2010**

A NOSA SAÚDE DEPENDE DA NOSA ALIMENTACIÓN

Necesitamos alimentarnos adecuadamente. Unha alimentación sa é a que proporciona o noso organismo as substancias nutritivas en cantidades adecuadas.

As principais substancias nutritivas dos alimentos son:

AS PROTEÍNAS que forman o armazón do no noso corpo: os ósos, os músculos, as unllas, os pelos...

OS GLÍCIDOS que nos proporcionan enerxía.

AS GRAXAS que nos achegan aproximadamente o dobre de enerxía cós glícidos .

AS VITAMINAS E OS MINERAIS que son substancias que axudan que o noso corpo funcione correctamente.

A AUGA que é a substancia máis abundante no noso corpo. Pérdese moita durante o día e para repoñela debemos beber de 2 a 3 l diarios.

A dieta é o conxunto de alimentos que inxerimos ó longo do día.

A enerxía que necesitamos diariamente as persoas depende de varios factores: da idade, da estatura, do peso do sexo, do traballo que realicemos ...

Para facer dietas que conteñan todas as substancias nutritivas que precisamos clasificáronse os alimentos en 6 grandes grupos que se poden ver na seguinte táboa.

ALIMENTOS RECOMENDACIÓNS

	<p>A carne, os ovos e o peixe son os alimentos máis ricos en proteínas.</p> <p>Come diariamente dous pratos deles diarios. Procura que a carne non teña moita graxa.</p>
	<p>Os cereais e as leguminosas son ricos en glúcidos e proteínas.</p> <p>Come diariamente un ou dous pratos deles.</p> <p>Acompaña as comidas con pan.</p>
	<p>O leite e os seus derivados son ricos en proteínas e calcio.</p> <p>Toma diariamente dous ou tres vasos del (pódese substituír por iogur ou queixo)</p>
	<p>As hortalizas e as froitas proporcionan glúcidos, vitaminas e moita fibra</p> <p>Toma ó día dúas ou máis pezas de froita, un prato de verduras e tamén ensalada</p>
	<p>Os aceites e os alimentos graxos só proporcionan graxa ó noso organismo.</p> <p>Non se debe abusar destes alimentos</p>
	<p>Os alimentos azucrados só proporcionan glúcidos .</p> <p>Non son necesarios e poden causar problemas de saúde se se toman en exceso.</p>

PROBA ESTES PRATOS TÍPICOS GALEGOS

SOPA DE CASTAÑAS

Ingredientes:

2 l de auga
 1 kilo e medio de castañas
 2 cebolas
 1 dente de allo
 media orella de porco
 1 vaso de aceite
 un pouco de touciño
 vinagre
 sal

Pelar as castañas e poñelas a cocer en auga con sal ata que empecen a ferver. Quitalas da auga e sacarllas a pel interior.

Nunha pota con auga por o touciño e a orella desalados, as castañas, as cebolas e o allo e deixar cocer todo xunto durante dúas horas.

Nunha tixola con aceite quente facer un sofrito de cebola e botarlle unhas pingas de vinagre. Incorporarlllo ó caldo e deixar cocer uns vinte minutos máis.

Por último cortar a orella e o touciño en anacos pequenos e volver incorporar á pota. Xa está lista para servir.

Daniel (6º)

PANTULLO

Ingredientes:

6 ovos
 2 culleradas de fariña
 2 culleradas de azucre
 medio l de leite
 piñóns, uvas e figos pasos
 (ó gusto da cociñeira)
 tripa de porco
 ralladura dun limón
 manteiga de porco

Bátense os ovos. Incorporámoslles o azucre, a fariña , o leite e a ralladura do limón. Unha vez ben batido todo, mesturámoslle os piñóns, as uvas sen pebidas e os figos cortados en anaquiños.

Metemos todo nunha tripa de porco. Úntase coa manteiga de porco e cocíñase no forno uns quince minutos e pícase cunha agulla moi fina para saber se xa está cocinado.

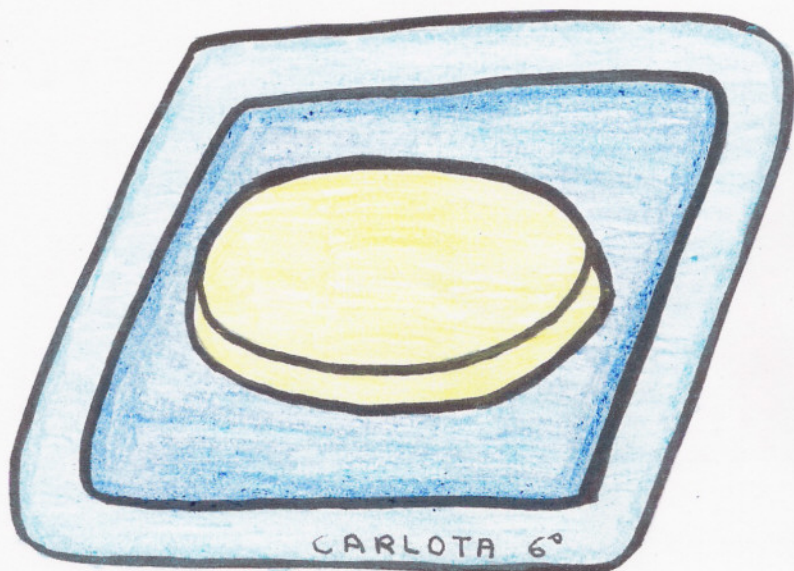
Sandra (6º)

PARRUEIRA

Ingredientes:

$\frac{1}{4}$ kilo de fariña de millo
3 culleriñas de fariña de trigo
unha pouca de levadura prensada
auga
sal

Mezclamos as fariñas e a levadura con auga quente e sal.
Trabállase a masa e deixase levedar unha media hora. Pasado ese tempo poñemos a tixola ó lume con dúas culleres de aceite e cando estea quente bótase unha pouca masa estirándoa ata que cubra o fondo todo e que quede cun espesor dun cm ou dous. Frítese dun lado e despois dásele a volta como se fose unha tortilla e unha vez fritida polos dous lados sácase para un prato e síguese repetindo ata acabar a masa.

Sandra (6°)

FLAN DE MORAS

Ingredientes:

1 kilo de moras

4 ovos

250 g de azucre

100 g de nata montada

Limpar as moras que estarán ben maduras e gardar unhas poucas para o adorno. Triturar o resto das moras ata que queden moi finas.

Bater os ovos e mesturalos coa nata e co azucre e despois engadir o puré de moras.

Verter nun molde e cocer ó baño María ata que calle.

Cando enfrie sacar do molde e verter nunha fonte .Finalmente decorar coas moras que reservamos. Tomalo frío.

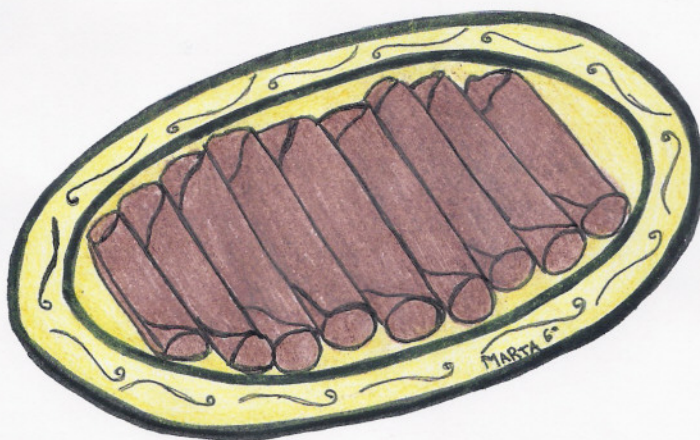

Daniel (6 °)

FILLOAS DE SANGUE

Ingredientes:

1 l de leite
 4 ovos
 a ralladura dun limón
 250 g de fariña
 1 vaso de sangue de porco
 touciño
 sal
 azucre

Batemos os ovos, engadímoslles o leite, o sal e a ralladura do limón. Despois imos botando pouco a pouco a fariña ata formar unha masa lixeira sen grumos e por último botamos o sangue procurando mesturar todo ben.

Unha vez feito este amoadado pomos a tixola ó lume e cando estea quente, untámola cun cacho de touciño, que teremos preparado xa para todo o traballo, suxeito cun garfo. Comenzáse botando cun cullerón unha capa fina de amoadado na tixola, de maneira que cubra todo o fondo dela. Deixamos que calle e dámoslle a volta para que se dore polo outro lado.

Por último sacámola e colocámola nun prato, botámoslle un pouco de azucre e enrolámola e xa a imos colocando na bandexa que irá a mesa. Isto irémolo repetindo con todas as filloas ata que se acabe o amoadado.

Iria (6°)

Adiviña como como 1º A

Newton contemplouna
Adán teimouna,
un tal Tell, feveouna

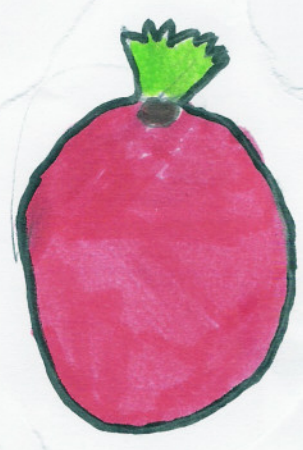

A nai, no bico da pomba:
paiz.
A filla no prato, arredonda:
iñan!
Anda o neto na cocina
quite quite pataquiñas.
iA vel se aceites!

Pirula laranja
na terra enterrada
Nariz é do inferno,
manjar do céu.

É redondinho e vermelho
e toma té desde pequeno.

Nun pauzinho auge tesa,
¿Que coisinha será esa?

É cousa que maravilla;
cantos máis anos,
mais beilla.

Maça-ñaça

Eluss

¡Piooom!

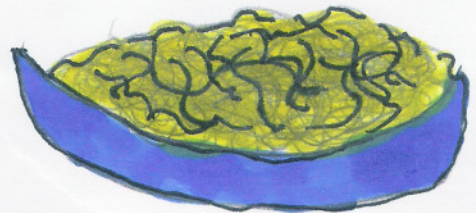
Dentes con dentes
bater e nada comer.

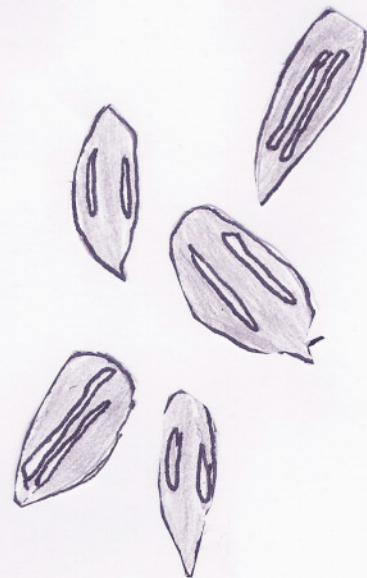
¡Adivina Manolo!
¿Qué cousa é cousa
que bota os fillos
polos ollos?

Chegou de Italia
un xerente moi fino
está un comendo
e el anda fitindo

Mortas irmanciñas
xuntiñas xuntiñas,
Criadas o sol;
De mortas, salgadas.
E andan polo mundo
Na bolsa de Feundo.

Unha costriña de Hamburgo
pode ser vaca,
pode ser levaro.
Picada non se lle ve...
¡Calquera sabe o que é!

Princesa das coles
cinsenta das flores.

Traxiño brillante
pequeno pequeno
! Mais me gusta
o que vai dentro

! Ai da miña vida!
Por comer de dentro
Arríncame a pel a tirar.
Non a tirar polo chan,
Pois aínda non tendo óro.
Deurbo o mais poderoso.

Estas adiviñas foron feitas polos
nenos e nenas de 1ª A, recollidas
do libro "303 adiviñas" de Gloria Sánchez.

Bianca.
Nicolás
Noa B.
Gustavo

Javi
Noa Alvarez
Lucía.

Daniel
Aarón
Vera

Paula
Juan
Aleigail

3.- Despois de debuxala , decidimos **PELALAS**

4.- Unha vez peladas viña a parte complicada do experimento,

había que pensar moi ben ¿ Que se podía facer con dous

LACASITOS unha **AMÉNDOA** e

un grao de **MILLO**

5.- Unha vez comprobada a posibilidade de facer sorrir a unha

MANU DARIVA

só nos quedaba i ZAMPALAS !

Así o fixemos e, coa barriga contenta vos desexamos

BOA SAUDE

- OS GOLFIÑOS COCIÑEIROS -

As nenas e nenos de 5º de Educación infantil, xunto coa Xirafa Bernarda, estamos aprendendo a comer cada día un pouco máis sano e un pouco máis divertido.

Na clase fixemos esta sabrosa merenda, se queredes poderdes seguir os nosos pasos:

-Prepararse convintemente con divertidos gorros de cociñeiros.

-Logo cómpre protexer as mesas con manteis e repartir utensilios de traballo así como os ingredientes.

- O seguinte paso xa comeza a ser moito máis divertido... Cos nosos coitelos empezamos a cortar as froitas en anacos e a xuntalas toda nun prato...

–Rematado este traballo, sen ningún problema cos utensilios de cociña, iniciamos o traballo de colocar as froitas nas brochetas...

E, xa só faltaba o mellor ¡ COMELAS !

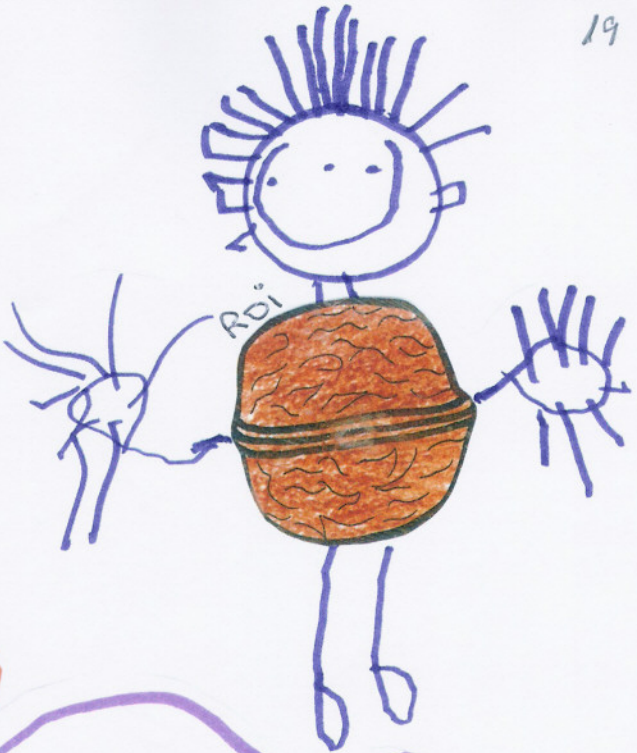
A xirafa BERNARDA e todos nós animámosvos a comer san, rico e divertido.
¡ BOA SAÚDE!

Pdta. As fotos da actividade están na páxina web do Colexio

3 ANOS A

CON TANTAS
VITAMINAS

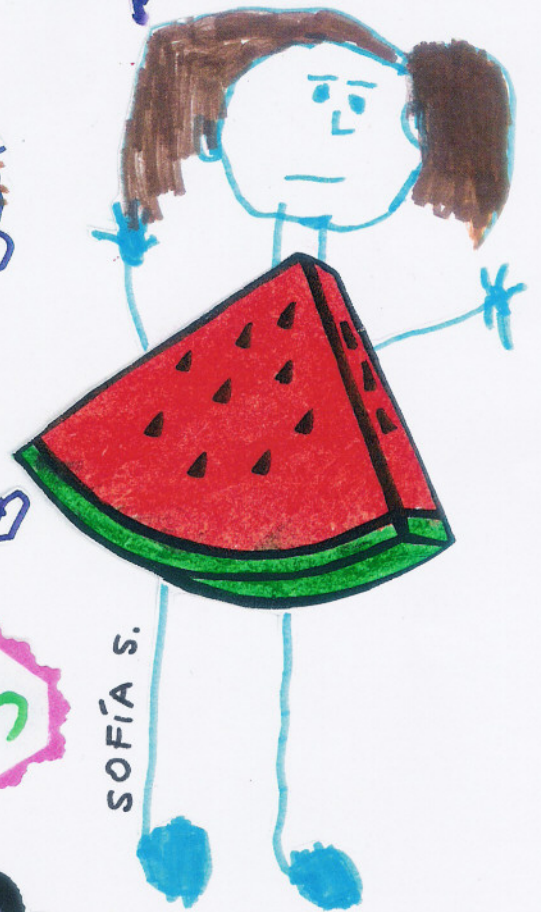
3 ANOS A

A P R E N D E M O S A T O G A R

E

CON

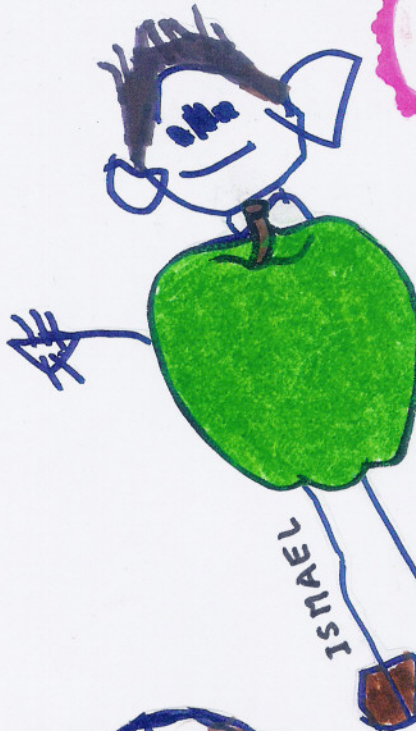

TANTAS

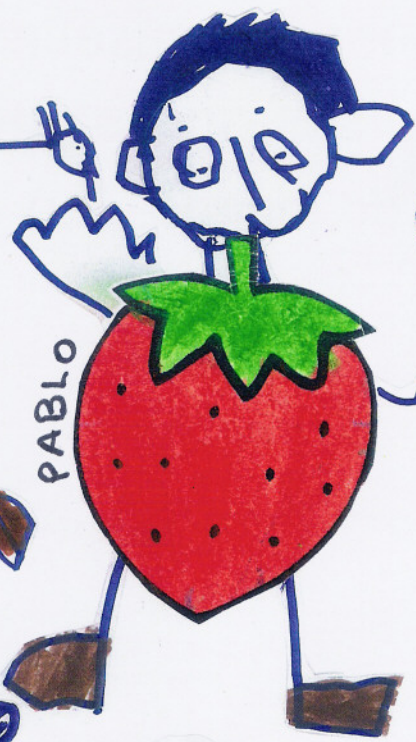

ENERXIAS

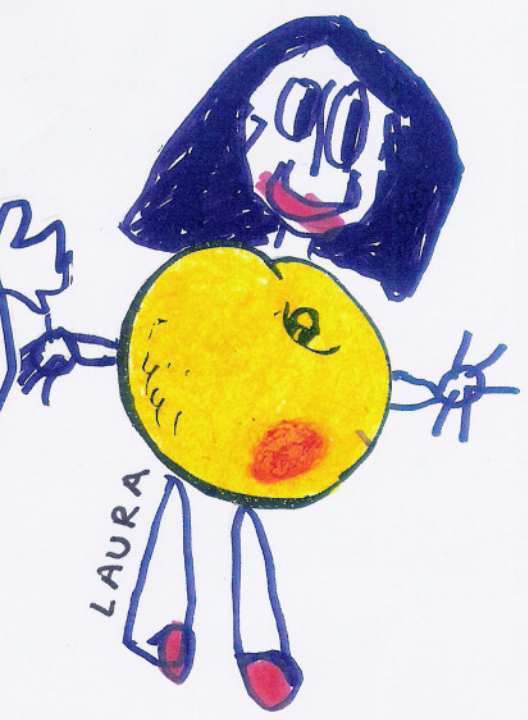
NINGUÉN

ISMAEL

PABLO

LAURA

NAIARA

NOS

SOFIA O.

PAULO

AI

M. JOSÉ

PARAR

NENAS
E
NENOS
DE
3 ANOS B

22

Aos nen@s de 2º B un día, no que non tiñan moita fame, ocorreúselles pensar **nos alimentos** máis curiosos que podía haber no resto do mundo. Puxéronse a investigar e ...

- A lagartixa fritida é consumida por habitantes de Tailandia.

- A algúns habitantes de China lle gustan as ratas á parrilla.

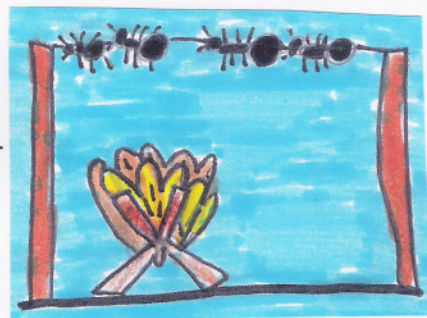
- En Tailandia algúns comen os grilos ao forno cunha suave razón con curri.

- En México fan unha especie de pizza con saltóns e outros ingredientes.

- As formigas "culonas" son un prato de comida nalgunhas zonas de Colombia.

- En Indonesia son típicos os cabaliños do demo (libélulas) salgados e fritidos en aceite de coco.

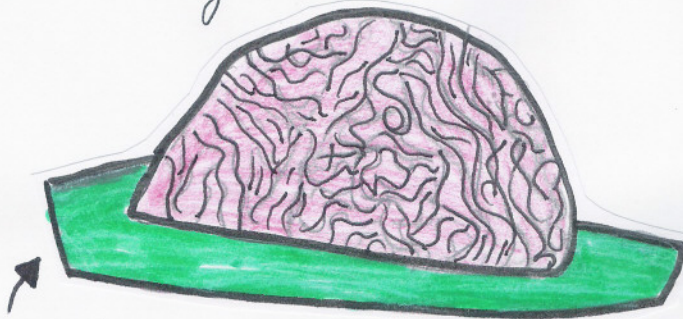
- En Australia comen algunhas partes do crocodilo con arrecendas ao limón.

- En México friten os "vermes de maguei" con manteiga e os serven en tacos con salsa picante.

- As crías de chanquete (peixe) cômense vivas nalgunhas zonas de China.

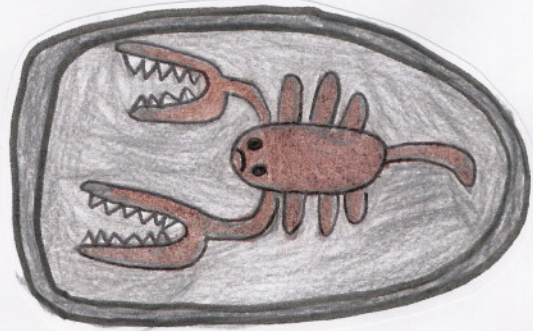

- En Guinea comen sesos de mono servidos no propio cranio.

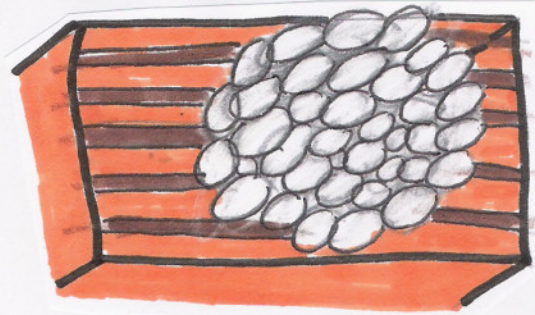
- A sopa de morcegos gústalle a algúns habitantes de Liberia.

- Nas outras partes de China comen escorpions á parvella ou fritidos sobre arroz.

- Os "escamoles" ou ovos de formiga fritidos con manteiga ou á brasa cómense en México.

- Os indios "yanomami" de Venezuela asan as tarántulas e despois pélanas para comelas.

HÁBITOS ALIMENTICIOS

Enquisa realizada polos alumnos/as de cuarto aos seus compañeiros/as de segundo e terceiro ciclo de primaria.

Que tomas pola mañá antes de vir o colexio?

- Leite   Café con leite   Cola-Cao   Bollería   Tostada   Cereais
- Outros.....

Cal é a túa comida preferida?

- Carne   Pescado   Arroz   Pasta   Verduras   Pizzas
- Outras.....

Que merendas?

- Bocadillo   Bollería   Galletas   Iogur
- Outras.....

Cal é a froita que máis che gusta?

- Mazá   Pera   Plátano
- Outras.....

Cantos días a semana tomas chucherías?

- Nunca   1   2   3

Cantos días tomas pescado a semana?

- 1   2   3   4

Cantas pezas de fruta tomas o día?

- 1   2   3   4

Cal e a bebida que máis consumes?

- Auga   Leite   Zumos naturais   Outras .....

RESPOSTAS

- 1- A primeira pregunta que tomas pola mañá, un 90% toma leite e colacao, seguido de cereais que toman un 60%. Aparecen poucas tostadas e en realidade consideramos un almorzo que podemos mellorar pois algún só toma un pouco leite pola mañá.
- 2- Na preferencia de comidas aparece nun lugar destacado a pizza, seguida de pasta, arroz, carne e polo. O pescado e as verduras só marcaron cinco alumnos dunha mostra de 80.
- 3- A merenda un 70% dí tomar bocadillo seguido dun 20% que marca galletas e iogur. Só cuatro nenos confesan tomar bollería.
- 4- A froita preferida é a mazá, seguida de plátano, pera, laranxa e fresas.
- 5- Chucherías. A maioría confesa tomalas unha vez a semana. Só tres alumnos dín que nunca toman chucherías.
- 6- Pescado. A pregunta de cantos días a semana toman pescado a maiorías marca dous días a semana.
- 7- Pezas de froita ao día a media é de dúas pezas.
- 8- A bebida que máis consumen estos nenos é auga seguida de zumos naturais. Só cinco alumnos marcaron cocacola, kas ou fanta.

RECOMENDACIÓNS

- 1- Disfruta da comida
- 2- O almorzo é unha comida moi importante
- 3- Come alimentos variados
- 4- Basa a túa alimentación en carbohidratos (pasta, pan, cereais, froitas e verduras)
- 5- Come froitas e verduras en cada comida
- 6- Non as grasas saturadas da bollería, pasteis, salchichas, etc.
- 7- Fai as merendas variadas: froita, bocadillo, chocolate, froitos secos, etc.
- 8- Bebe moitos líquidos
- 9- Coidate os dentes
- 10- Ponte en movemento, fai exercicio

Para estar fortes e sans
imos levar á mesa
cores que a natureza
puxo nas nosas mans.

Pratos

con

1º B

coloridos

O **amarelo** nos limóns,
nos pexegos,
Xemos de ovos,
nos melóns...

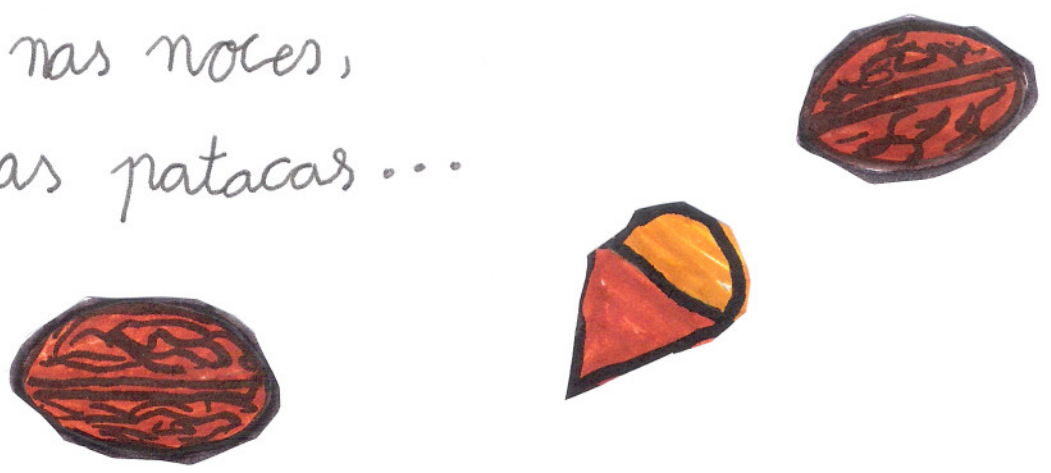
O **laranja** nas laranxas,
mandarinas,
nas cenorias,
nas cabazas...

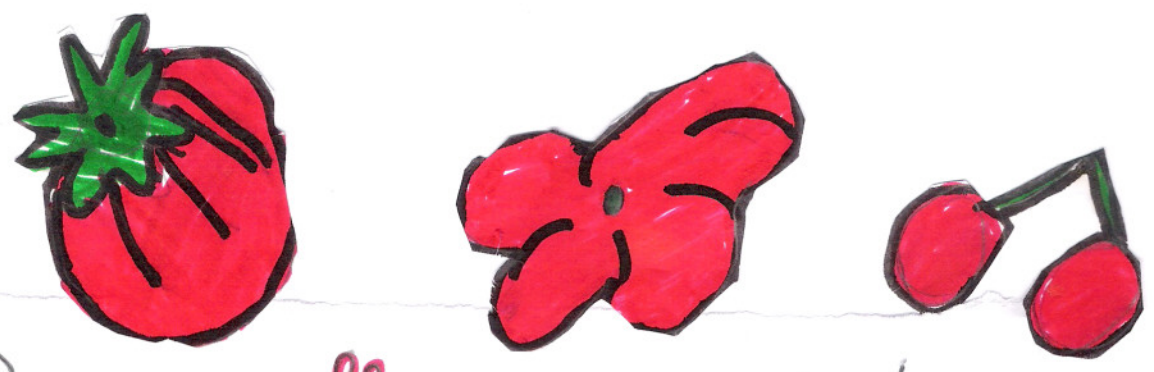

O verde nas verduras:
nos grãos,
nos repolos,
nas leitugas...

O castanho nas castanhas,
e nas nozes,
nas patacas...

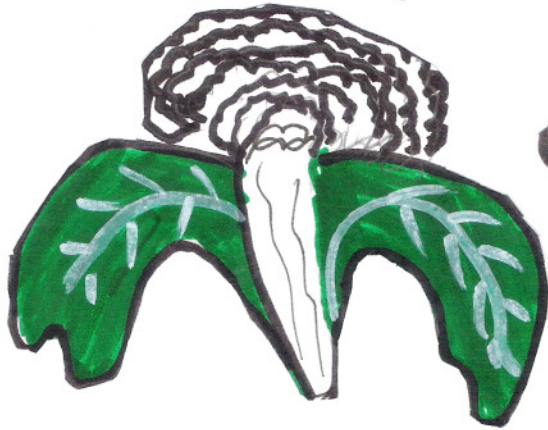
O **vermello** en amorodos,
 e nas carnes,
 nas cereixas,
 nos tomates...

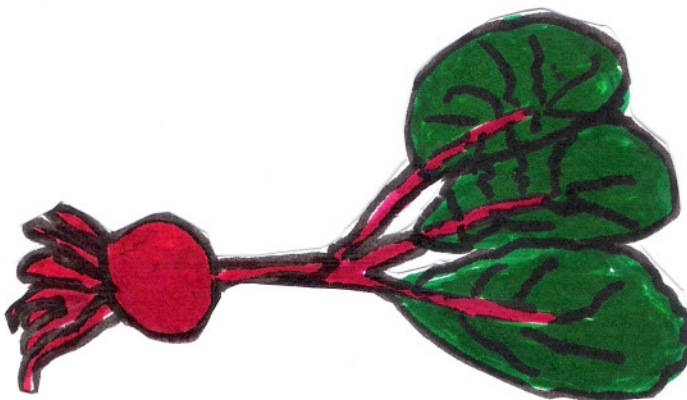
A cor **negra** nos arandos
 nas olivas,
 luras e choccos con tinta

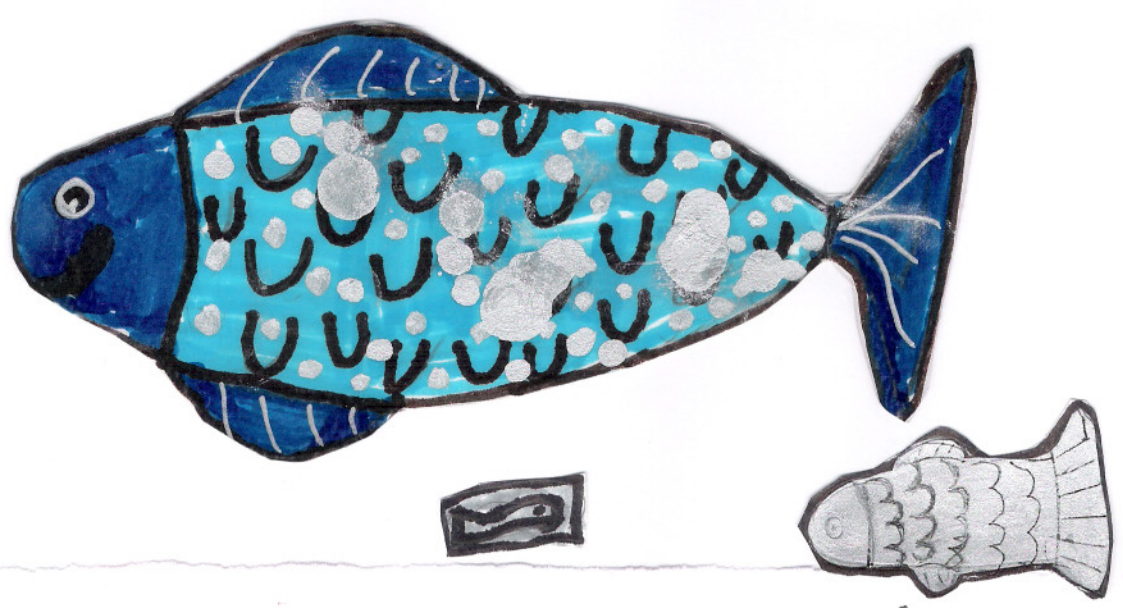
O branco no arroz,
queixo, pan,
iogur, leite
e coliflor...

O marrón no chocolate

Na remolacha o **granate**.

O gris e o azul nos peixes.
 O brilho do sal
 e a água transparente!

Nenas e nenos de primeiro B

- Greta
- Tania
- Laura
- Maria
- Nahia

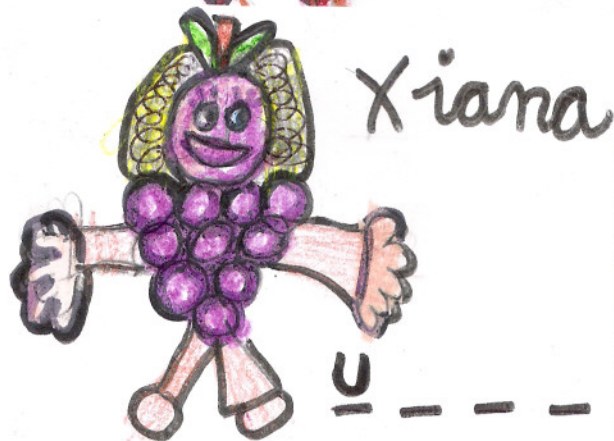
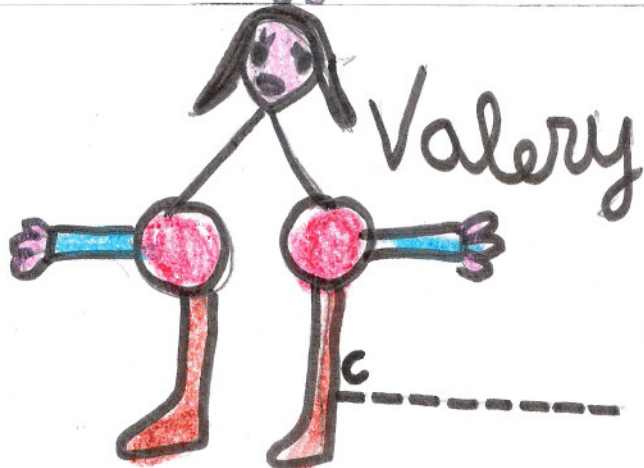
- Ainbroa
- Sara
- Xiomara
- Sabrina

- Dylan
- Paula
- Mmanuel

Adiviña que groita son...

Claudia

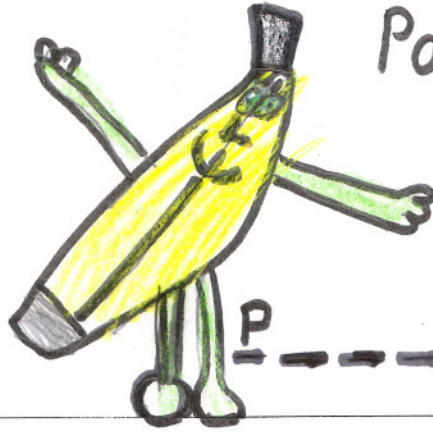

Carmen

L - - - - -

Paula

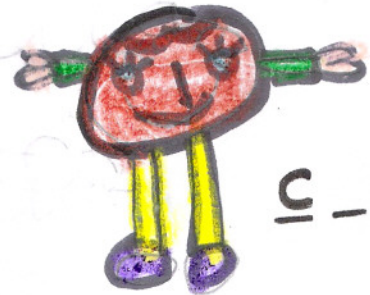
P - - - - -

Carla

M - - - - - S

ALFRED

C - - - - -

Alicia

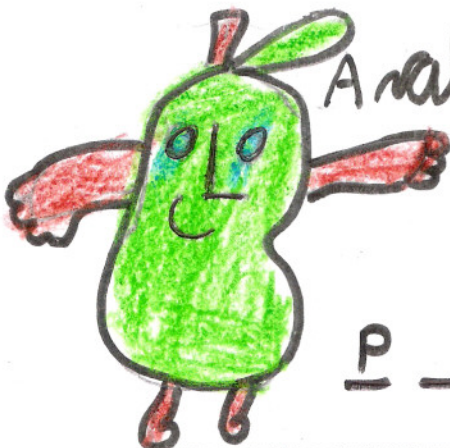

Lia shu.

M - - - - -

Guillermo

Anabela

P - - - - -

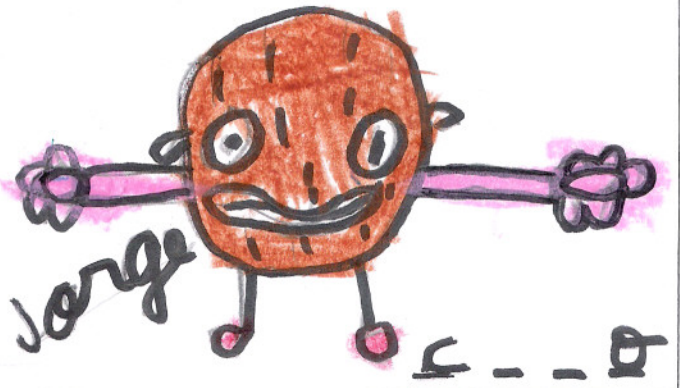
Isaías

M - - - - -

E. I. 5 años A

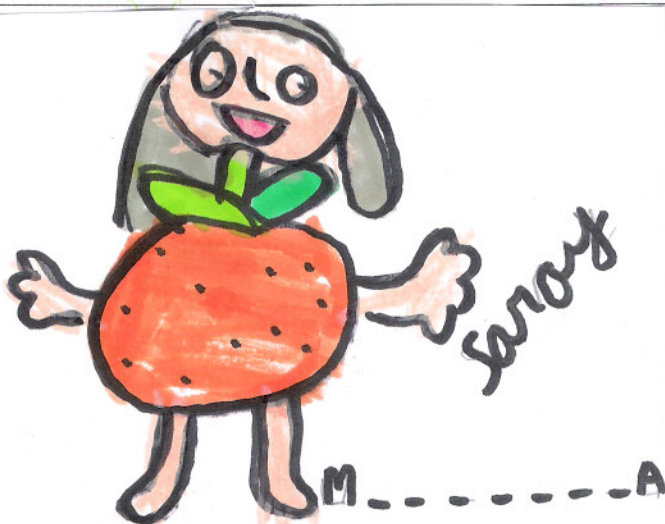
38

Adivina que frutas son...

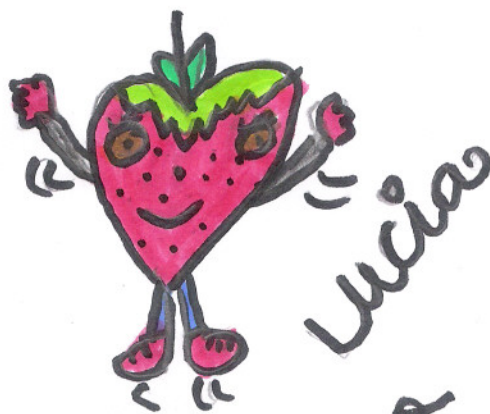
A...a Noelia

M...a Anay

u...a victoria

A...a Lucia

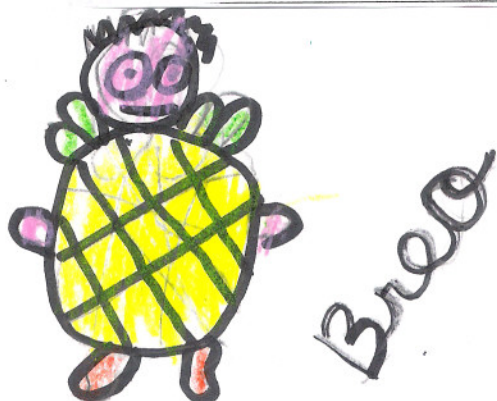
c...a Ana

M...a Pablo

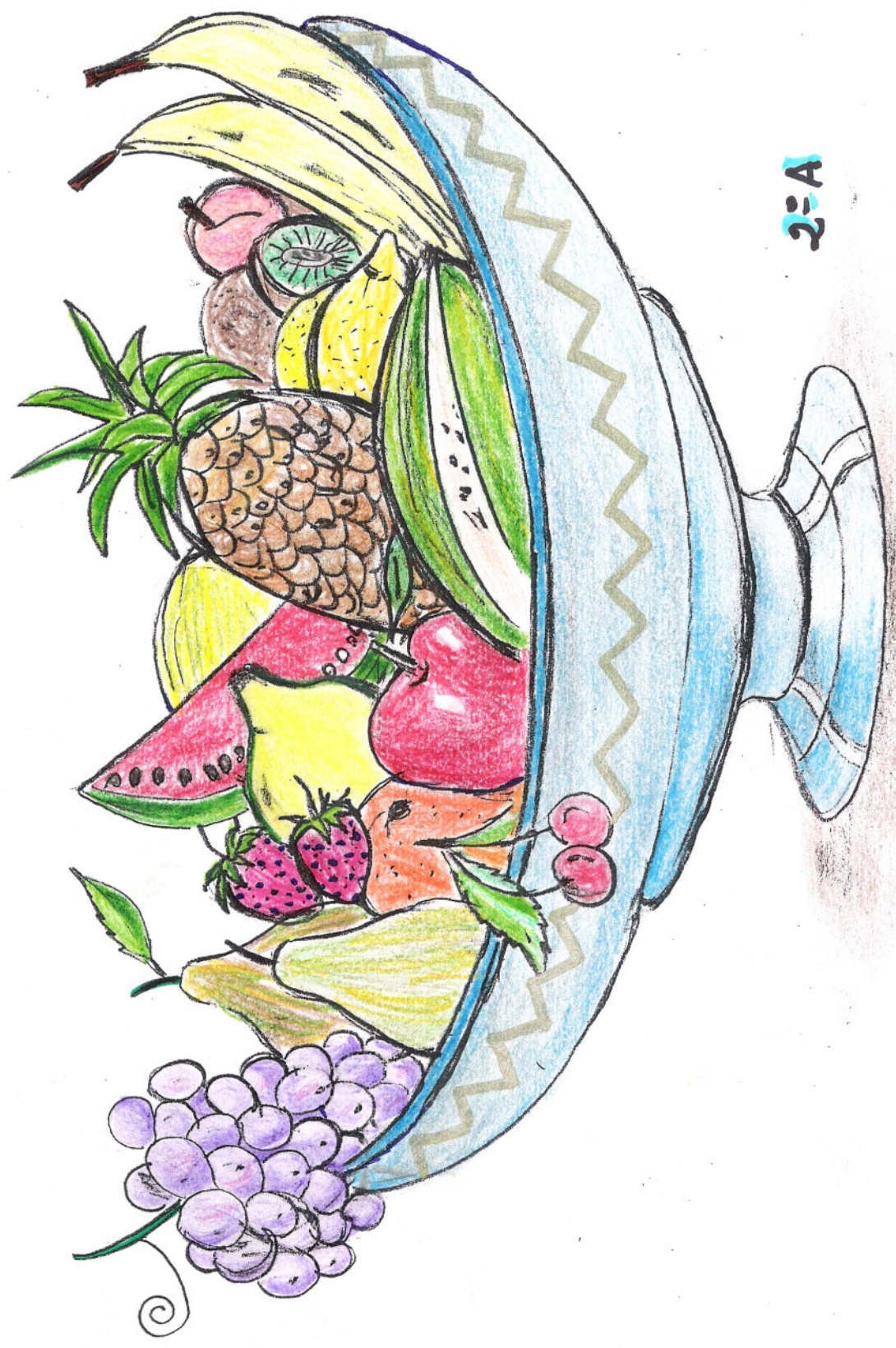

M...a Marcelo

P...a Brea

ESCOITA O QUE CHE DIGO
COME MÁIS FROITA AMIGO!

2=A

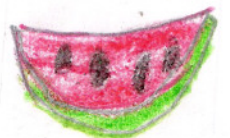
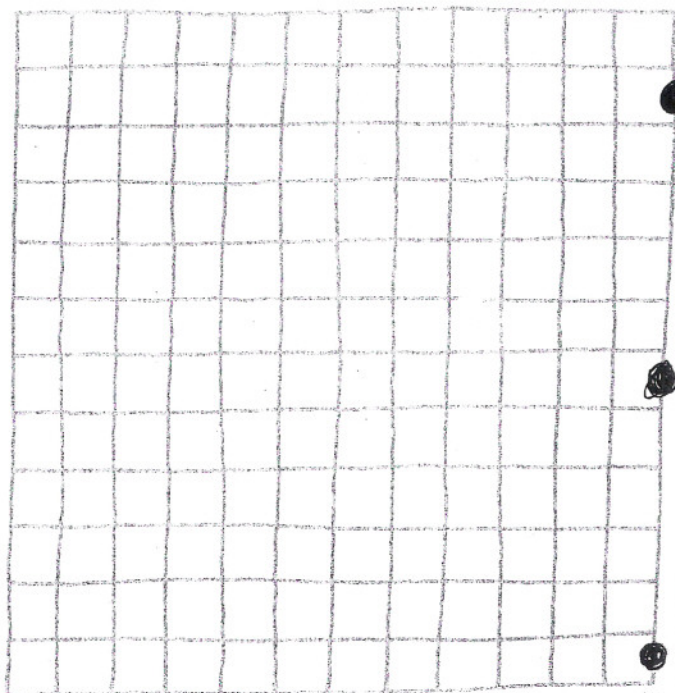
PERDEHORIÑAS

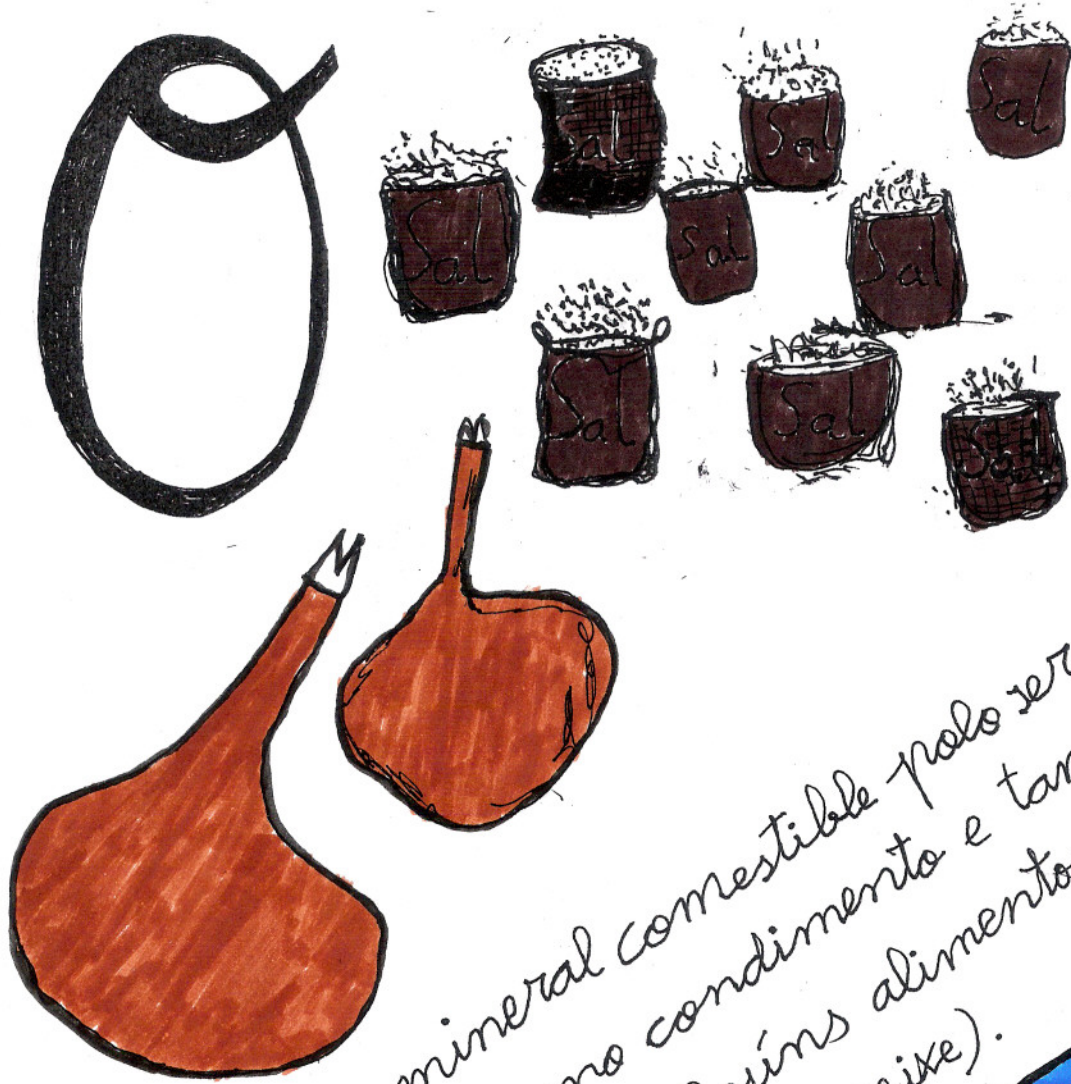
Atopa 8 nomes de froitas nesta sopa de letras.

L	A	R	A	N	X	A	T	M	D
I	P	E	R	A	V	C	L	Ñ	U
M	A	Z	A	L	B	H	O	N	R
B	E	R	C	E	R	E	I	X	A
U	C	A	R	A	C	O	I	S	T
V	O	N	A	T	A	L	P	D	N
A	P	E	X	E	G	O	F	S	O
S	O	D	O	R	O	M	A	X	L

Segue as indicacións e descubre a froita favorita de PUPI.

- 2 dereita
- 5 arriba
- 1 esquerda
- 2 abaixo
- 8 dereita
- 4 arriba
- 4 esquerda
- 3 arriba
- 7 dereita

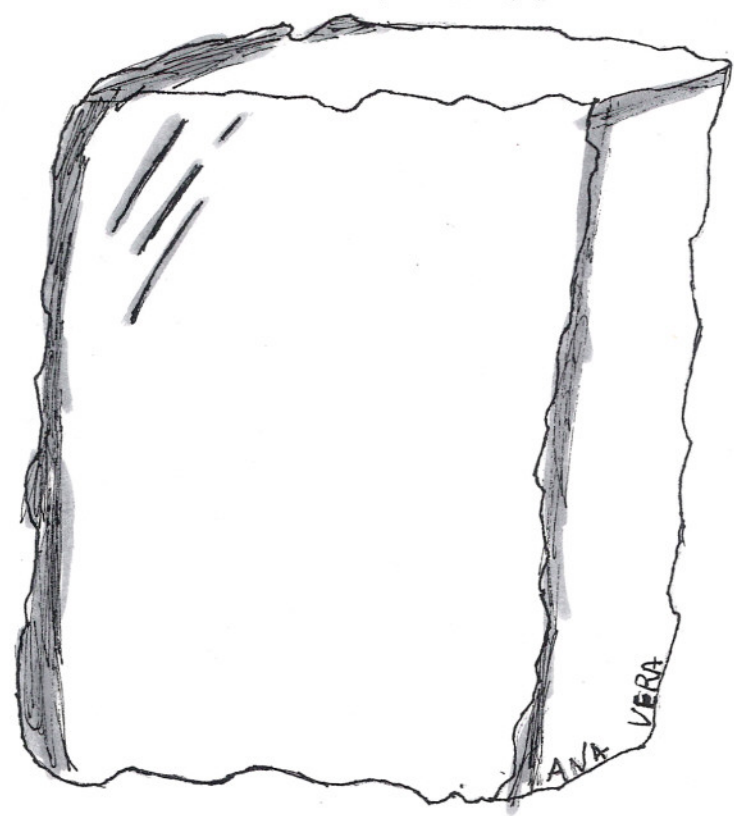

O sal é o único mineral comestível pelo ser humano. Utilízase como condimento e tamén como conservante dalguíns alimentos. (salazóns de carne e de peixe).

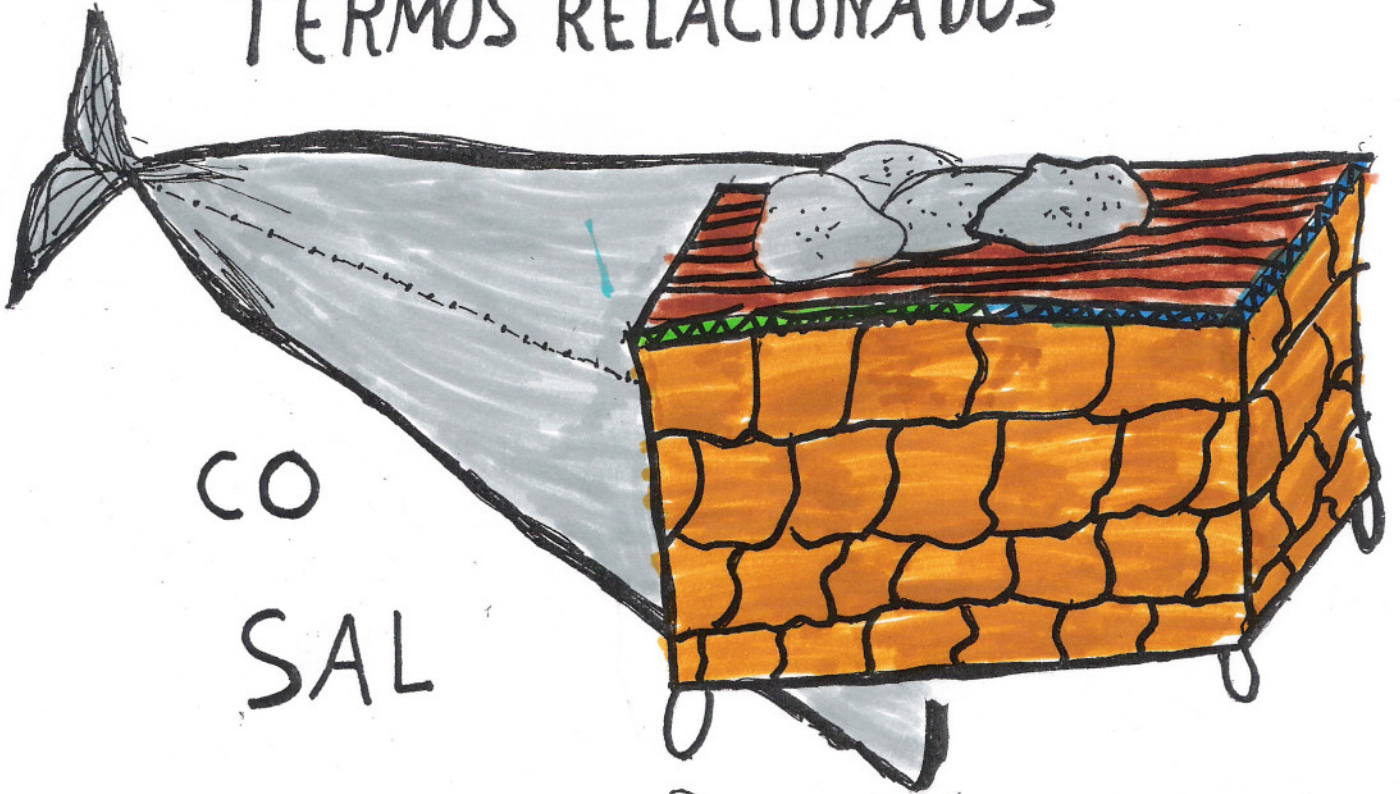
Obtense da evaporação da auga mariña en forma de rocha mineral.

Os pobos que viven preto do mar van a obter o sal da auga salgada. A auga do mar entra en distintas lagoas moi pouco profundas para que se evapore a auga e se precipite o sal. Estas lagoas chamanse salinas.

TERMOS RELACIONADOS

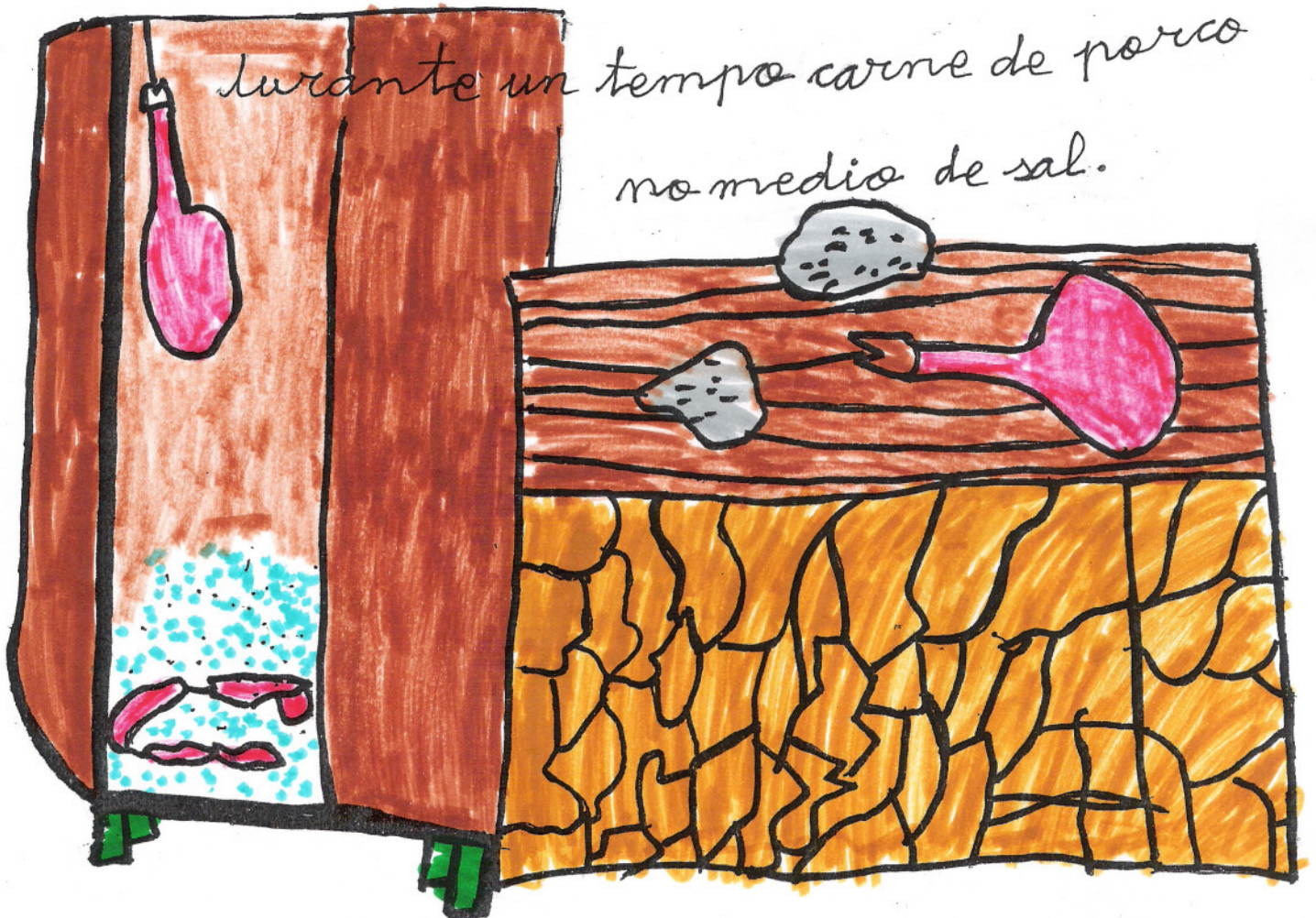
CO

SAL

Salgadoiro: Recipiente grande de madeira onde se conserva

madeira onde se conserva

durante um tempo carne de porco no medio de sal.

Salario: Retribuição por um trabalho. Antigamente o sal era tão apreciado que mesmo se pagava o trabalho realizado com quantidades de sal.

Salitre: Esse sal que che queda no corpo depois de darnos un baño na praia.

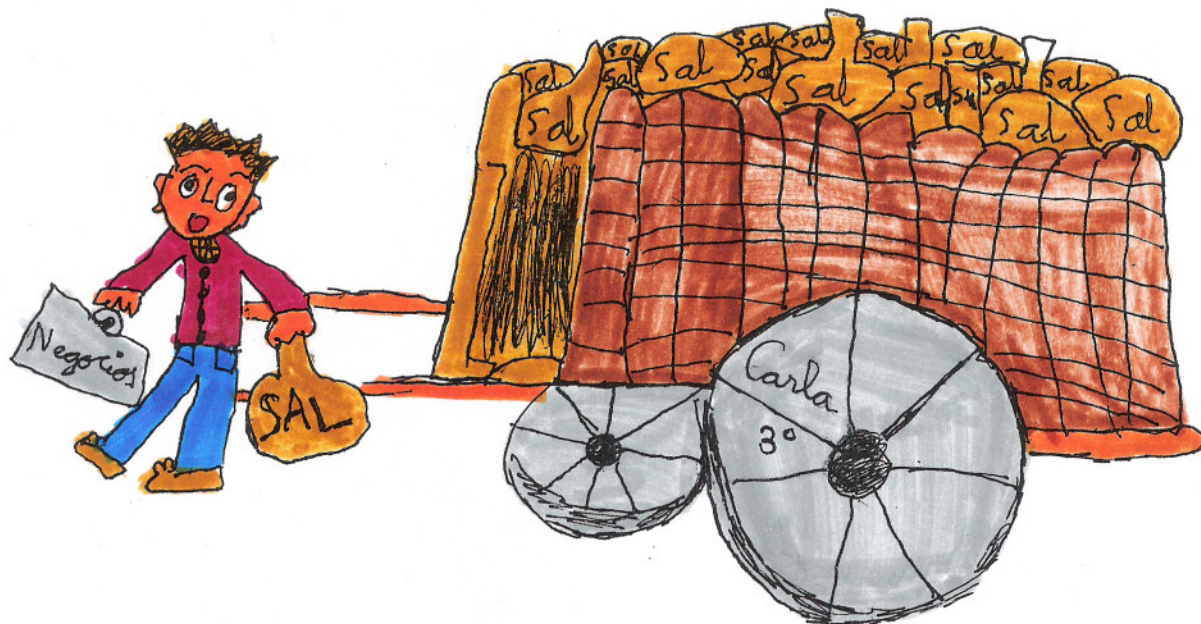

Salado/salada: Gracioso, chistoso.

Salero: Recipiente onde se bota o sal.

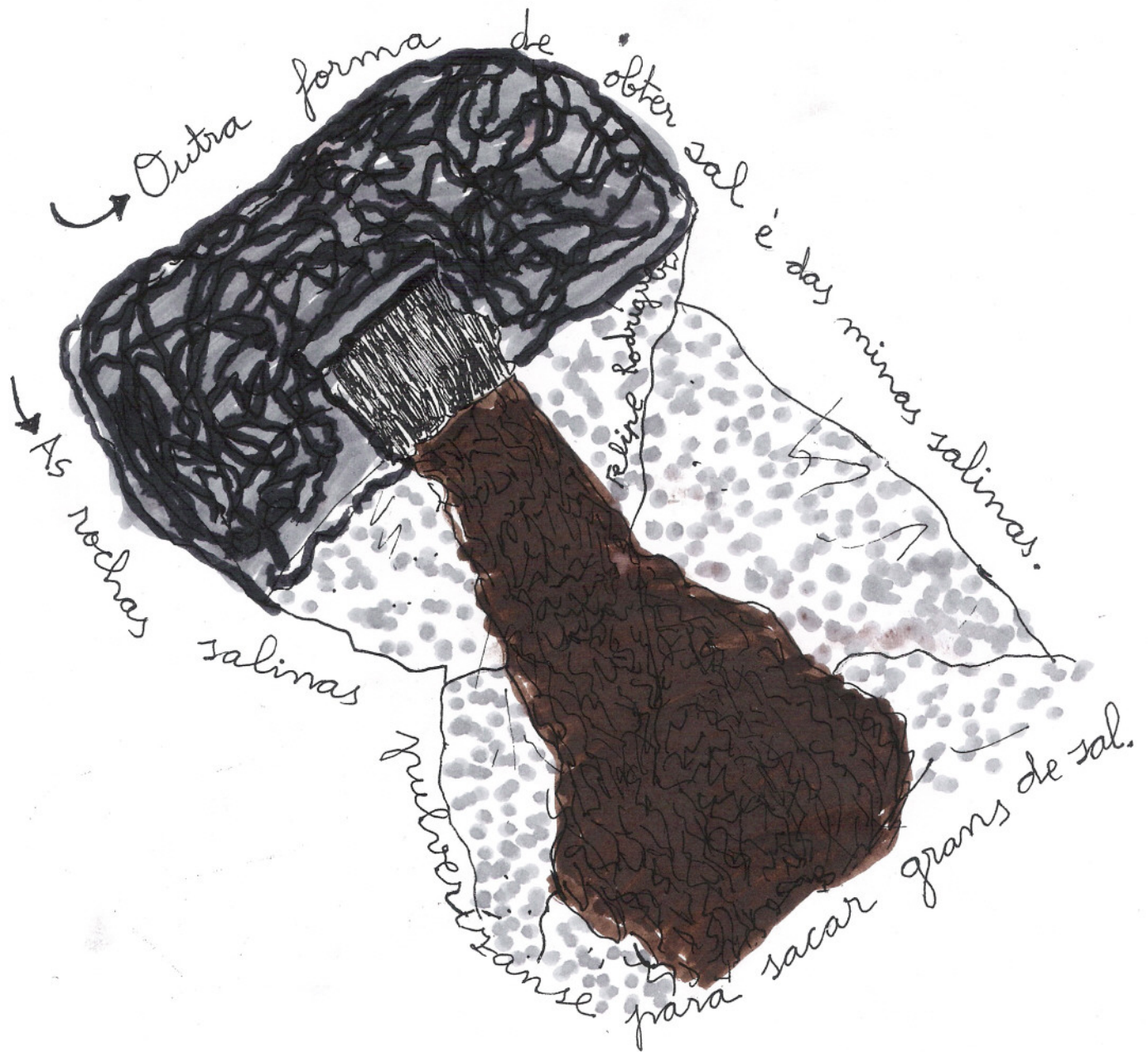
Salineiro: O que fai negocios co sal.

Salmoura: Auga cargada de sal.

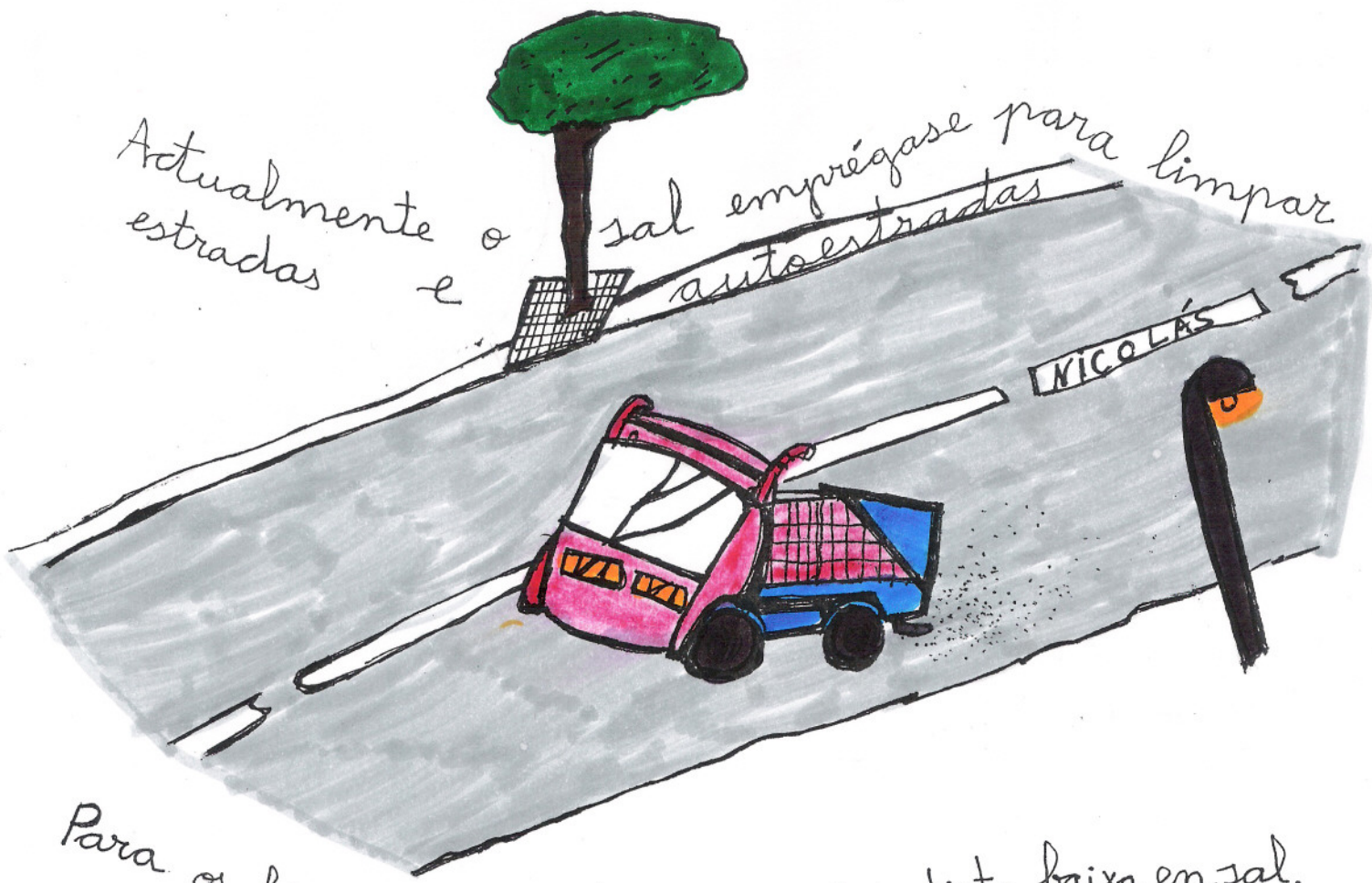
LUCÍA

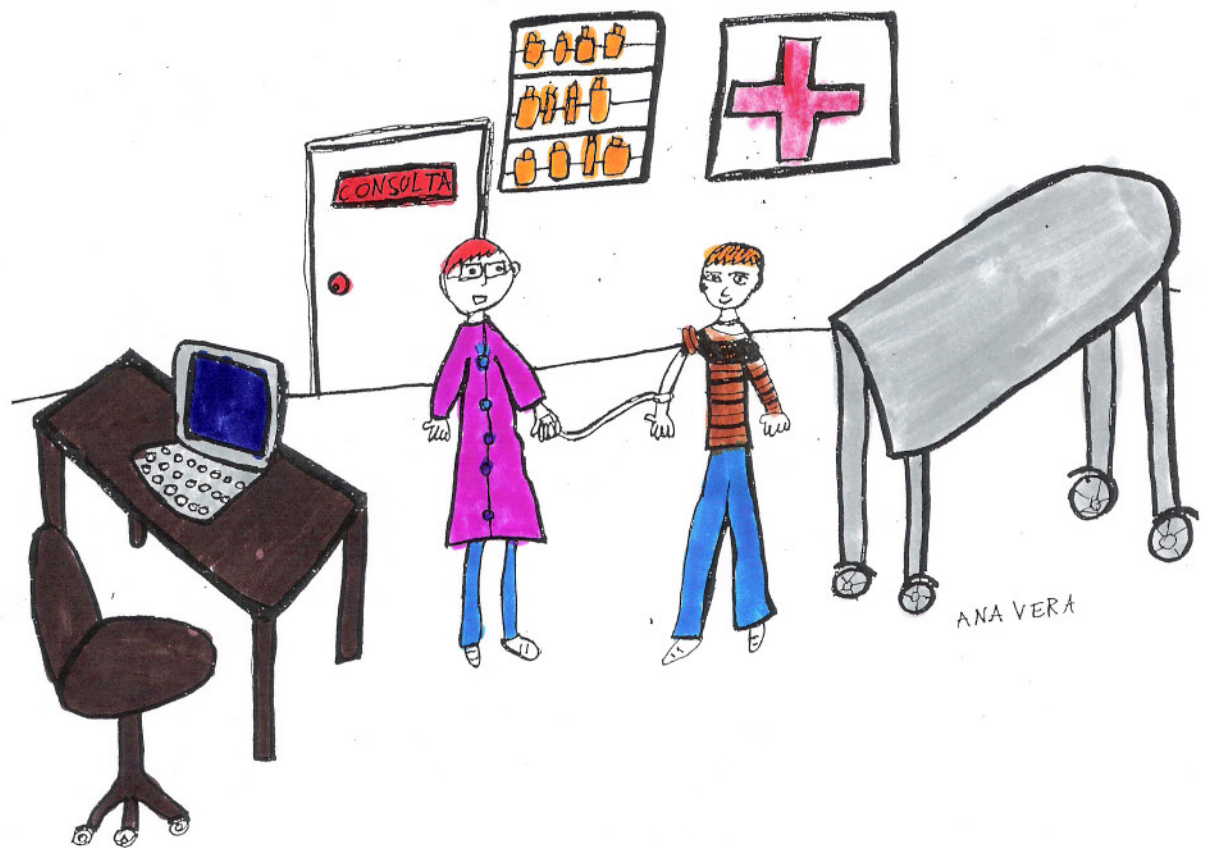
O sal aparece vinculado á cultura china en tempos pasados. Na época do Imperio Romano construíronse camiños ou rutas para facilitar o comercio do sal. A importancia de controlar a súa comercialización e os seus depósitos creou moitos conflitos entre os estados.

Atualmente o
estradas e

sal empregase para limpar
autoestradas

Para os hipertensos é saudable unha dieta baixa en sal.

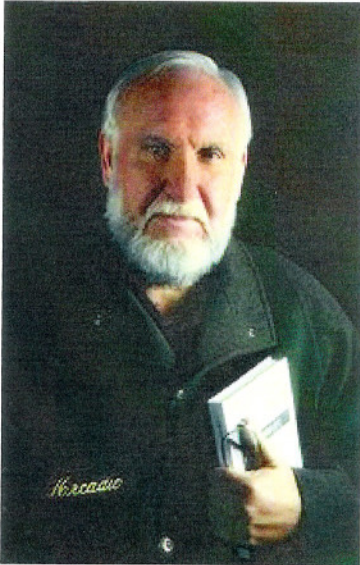
ANA VERA

ALIMENTOS E ARTE

Alumnos 4º

Uxío Novoneyra, nado como **Eugenio Novo Neira** en Parada, lugar da parroquia de San Xoán de Seoane do Courel (Folgozo do Courel), o 19 de xaneiro de 1930 e finado en Santiago de Compostela o 30 de outubro de 1999, foi un poeta e escritor galego. Sendo fillo dunha familia de labregos, O Courel foi o principal referente físico para os seus versos, considerados dos mellores no tocante á paisaxística, dentro da literatura galega. Dedicaráselle o Día das Letras Galegas de 2010.

A serra do Courel, fielmente retratada na poesía de Novoneyra

Estudou o Bacharelato en Lugo, desde 1942 a 1948, e obtivo o título de Bachelor en 1951. Traba amizade con Manuel María en 1945 e con María Mariño Carou en 1947. Tamén coñeceu en Lugo a Luis Pimentel

En 1955 publicou *Os eidos*, con poemas escritos entre 1952 e 1953. Trátase dun poemario co que comeza un ciclo poético que continuará durante moitos anos, con novos poemas (*Os eidos 2*, 1974) e modificacións nos primeiros. O libro foi prologado por Ramón Piñeiro, que o define como "voz da terra" e destaca o lirismo telúrico do poeta.

A saudade como doenza e o amor como tentativa de curación son os dous polos en que atualmente afínca a vida espiritoal do poeta das terras outas e soias do Caurel. En 1962, Novoneyra regresou a Madrid . En Madrid comezou a traballar na radio e mais na televisión, dirixindo diversos espazos culturais dedicados aos grandes poetas españois e internacionais, sen esquecer os galegos. Simultaneamente asistía ás tertulias do Café Gijón, onde coñeceu os membros do grupo galeguista *Brais Pinto*, especialmente o pintor Reimundo Patiño.

Publicou en 1966 *Elexías do Courel e outros poemas*, nunha edición bilingüe en castelán e galego . Naquel mesmo ano deixou Madrid e regresou ao Courel, para atender os seus pais, xa vellos e enfermos: o pai morrería en 1971 e a nai en 1973.

En 1986 aparece *Muller pra lonxe*, con poemas apaixonais e amorosos escritos entre 1955 e 1985 xa publicados anteriormente en revistas e obras colectivas. Está ilustrado polo pintor lugués Carlos Pardo Teijeiro.

“ *Poesía obxectual, paisaxística, cósmica, existencial, cívica e amorosa ao mesmo tempo. Poesía de amor, porque, como todos os grandes poetas, Uxío Novoneyra é tamén un poeta de amor* (Claudio Rodríguez Fer) ”

En 1991 publicou o seu primeiro libro de narrativa, *O cubil do xabaryl*, libro de contos infantís ambientados na xeografía courelá. A este libro seguirán outros dous coa mesma temática: *Gorgorín e Cabezón* (1992) e *Ilda, o lobo, o corzo e o xabarín* (1998)

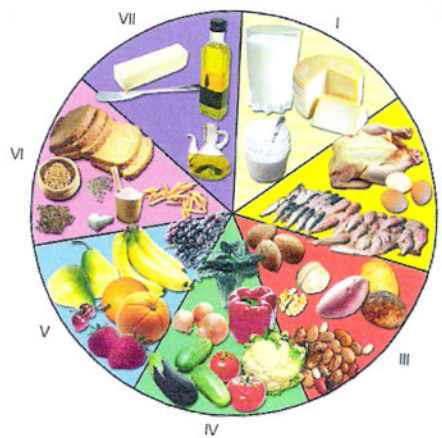
Por fin, en 1999, xa enfermo e imposibilitado para poder visitar O Courel como gustaba facer, publicouse *Arrodeos e desvíos do Camiño de Santiago e outras rotas*, con fotografías de Federico García Cabezón e algúns textos caligráficos do autor.

Cómpre tamén lembrar o seu compromiso público e constante con Galicia:

“ *É xa hora de que señas toda patria dos teus dos que gardaron a fala en que máis se dixo adeus e señas dona de ti e señora de falar señora de decidir e dona de se negar* ”

así como tamén coa lingua, á que define como "o único sitio onde seguen vivos os antepasados, a única forma audible de supervivencia". E faino tanto como escritor individual ou como Presidente a AELG, compromiso que quedou patente en numerosas ocasións, como nesta entrevista que lle fan en 1998:

“ *Ninguén dubida xa da nosa identidade, nin os inimigos da lingua propia, que anque non a queiran nin a falen será sempre o galego. Repito: hai cousas que non as escolle un, escolleunas a historia.* ”

Correo electrónico:

ceip.canicouva@edu.xunta.es

Páxina web:

<http://centros.edu.xunta.es/ceipcanicouva>